

Trditev, da se je naša organizacija udejvala kakoli politični stranki, je neresnična in še nikoli nisem slišal iz ust kakkega merodajnega politika željo ali zahtevo, da naj podpira organizacija njegovo stranko, ali da je proti interesom njegove stranke, ako stopi vse učiteljsko v edinstveno organizacijo.

Naša organizacija še ni nikdar branila nikomur pristopa v UJU, ako si je osvojil v členu 2. pravil Udruženja jugoslovanskega učiteljstva označeno svrhu in njega načel.

Naša organizacija tudi ni nikdar povpraševala svojih članov, kakšnega političnega naziranja da so. Neresnična je torej trditev, da bi se komu v naši organizaciji kratila svoboda mišljenja.

Dogodki zadnjih časov nas pa silijo, da ponovno razmišljamo o smeri naše stanovske politike, da zavarujemo učiteljskemu stanu doseganje pravice, našemu šolstvu pa ustvarimo trden in trajen temelj.

RAZČIŠČENJE STALIŠČA DO SLOMŠKOVE ZVEZE IN DRUGIH NAČELNIH ZADEV.

Debate o obeh zadnjih referatih se je vršila skupno, ker sega drugo v drugo. Debate so se udeležili skoro vsi predstavniki društev, da se je temeljito razčistilo stališče v vseh zadevah in je bilo jasno razvidno mnenje, ki ga zastopa večina in obstoja v sledečem:

Čas za sporazum s Slomškovo zvezo je bil pred ustanovitvijo UJU, ko je sama to onemogočila. Ni hotela razpusta, dasi nima pravice do eksistence po svoji zgodovini, ker je napravila zločin nad stanom in izdajstvo, da sta njen predsednik in odbornik glasovala proti regulaciji učiteljskih plač, proti znižanju službene dobe od 40 na 35 let, proti izenačenju učit. z drž. uradn. od XI. do VIII. čin. razreda; ker je pristrano delila le svojim članom drag. doklade in je sodelovala pri krivicah in preganjanju, ki so se godile večim učiteljskim. Pri svoji stranki in v listih ni storila še ničesar, da bi ublažila napade proti stanu in šoli, temveč celo sodeluje pri tem. Zadnji dogodki so ponovili to. Če smo mi razpustili Zavezo in s tem zlikvidirali preteklost, v korist naši skupni stanovski državni edinstvi, bi lahko to storila tudi ona, če je imela kaj iskrenosti in poštene namene. Sedaj so pravila tu, ki kažejo edino pot za vstop — soglasje z njimi in odpade vse drugo. Dosegli bomo svoje ideale brez njih, če so več strankarji kot učitelji. Iz obsega mnenja je izzvenelo to, da ne izgubljamo več s tem vprašanje časa in svojih energij.

Dasi je bil ves širši sosvet soglasen v tem, da se mora čuvati stalnost in odločno boriti za njo, vendar je ni dolžnosti, da bi se zavzemali ob taki priliki za nečlane UJU, posebno ne v slučaju, ko se oni niso niti z besedico zganili, ko so bili preganjani člani UJU, temveč so celo sami pomagali pri stvari, kar je jasno razvidno iz poziva, ki ga je izdala Slomškova zveza dne 4. avgusta 1924 in ki je bil na seji prečitani.

Glede urejevanja stanovskega glasila je širši sosvet s pritrevanjem odobril postopanje, da je smatrati Učit. tov. kot glasilo pov. UJU in ne okrajnih društev in se ima urejevati v prvi vrsti v smeri, ki jo zavzemata ožji in širši sosvet in je le njima odgovorno uredništvo za smer lista, kakor določa to člen 66. poslovnika. V zmislu sklepa širjega sosveta od 28. dec. 1912 ima uredništvo pooblastilo, da sme črtati vse, kar bi moglo nasprotovati intencijam obsega organizacijskega delovanja UJU.

Učiteljski Tovariš ima biti verno zrcalo naziranja širjega sosveta in pokrajinske skupščine ter ima predstavljati vnanjemu svetu sliko naše notranje enotnosti, da nas bodo javnost in merodajni krogi po tem tudi upoštevali, ne pa, da bi s preširoko svobodo objave kazali javnosti našo notranjo needinost in bi bilo naše glasilo zrcalo iste. Za izravnanje skupnih načelnih diferenc, ki se pojavljajo povsod, imamo širši sosvet in pokrajinske skupščine, vsaka druga pot in objava pa je direktno kvarna organizaciji.

SMERNICE STANOVSKÉ POLITIKE.

Sprejete so bile na to resolucije, ki sta jih predlagala referenta, katerih prvi del je objavljen zgoraj, drugi del je stavil tov. Gnuš in se glasi:

1. Glede mišljenja, ki se pojavlja med članstvom, da se lahko organizacija izogne vsakemu posredovanju in vplivu političnih strank, se ugotavlja, da se mora organizacija poslužiti vpliva vseh stanov in šoli naklonjenih političnih strank, ako hoče uveljaviti svoja ugotovljena načela in nazore, to vsaj za prehodno dobo.

2. Ker se je z zakonom o oblastni upravi podredila prosvetna uprava velikim županom, ki so in ostanejo eksponenti političnih strank, so s tem pridobile politične stranke svoj vpliv na prosveto in šolstvo. Organizaciji je dana le potem teh strank edina možnost, da usmerja sedaj šolsko politiko v skladu z organizacijskimi načeli in da se bo pri ustvarjanju šolskega zakona izpremenil zakon o oblastni upravi ter izločil tako, da se čimprej depolitizira šolstvo in prosveta iz dnevné politike.

3. Ugotavljamo, da zadržuje UJU v svojem okrilju člane raznih svetovnih in političnih naziranj in veroizpovedi, ter da ni vstop nikomur zabranjen, ako se strinja z načeli in smerjo, na katerih je Udruženje osnovano, predvsem, da ni nasprotnik našega narodnega in državnega edinstva.

4. Ponovno se pozivajo vsa okrajna učiteljska društva, da pozovejo vse nečlane učiteljske v svojih okrajih, naj pristopi v okrajno učiteljsko društvo in postane tako član UJU, s čimer bi se onemogočile vse zle posledice, ki imajo svoj izvor v razdvojenosti učiteljskega.

TEMELJNA NAČELA ZA NAMEŠČENJA Z OZIROM NA SEDANJI RAZPIS.

Največ je izčrpalo debato vprašanje kompetence za službe po razpisu.

Povdarjalo se je načelo, da obče ne imej organizacija nič opravka s kompetencami in nameščenji, ker to le razdvaja naše vrste, organizacija naj le postavlja vrhovna načela in jih brani, da se izvajajo, v tem oziru. To je povdaril že pov. tov. Jelenc v Krškem na skupščini 1. 1924, ko je izjavil, da ne maramo onih, ki pristopajo v našo organizacijo le za voljo tega, da bi dobili kako boljše mesto, pa tudi tistih ne, ki izstopajo iz organizacije, če mesta ne dobe. Načela naj veljajo! — Na Bledu na pokr. skupščini 1. 1922 pa se je izdalo načelo, da se moramo zavarovati proti temu, da bi postala naša organizacija pribežališče političnih veteranih in koristolovcev, ki bi si z našim članstvom skušali le pridobiti priporočilno legitimacijo za to ali ono službo in se moramo zavarovati tudi proti temu, da bi postala organizacija izliv pritožb osebnega značaja pri poedinih nameščenjih in personalnih. Tudi v tem pogledu mora veljati neka moralna podlaga in organizacija mora varovati le splošne, obče principe, ki jih je ugotovila za nameščanja in reševanje personalnih zadev.

Glavni vzrok, da je prišla organizacija v položaj sodelovanja, je delitev prosvete na dve oblasti, s katero je zvezana ukinitve višjega šolskega sveta in podreditve velikim županom, ki so odvisni popolnoma od strank.

Odločno se je obsojalo to, da imajo sedaj že svojo besedo vsi mogoči faktorji pri nameščanju učiteljskega, posebno da se vmešavajo lajki, ki ne poznajo ne stanovskih in ne šolskih razmer. Vmešavajo se stranke, učit. klub stranke, njeni zapniki in sedaj se je pričela vmešavati celo Orjuna.

Odločno se je obsojalo to, da se postopa tu zelo enostransko in pristransko, »ta je govoril to, ta to in ta to, o tem in zato ne sme dobiti tega službenega mesta«. Vse obsodbe vredno je, da se merodajni faktorji na take nezanesljive izjave ozirajo in da prizadetim ne dajo prilike zagovora.

To so nezdrave razmere, ki jih je treba takoj odpraviti in ki jih mora rešiti zakonitimi potmi tudi šolski zakon.

Odločali bodo pri predlogih veliki župani in prosvetni referenti, ker ni drugače, naj zaradi abnormálnih razmer skuša dobiti sodoščevanje tudi organizacija po svojih zaupnikih.

Obče mnenje je bilo, da naj se absolutno odpravi vsako pritiskanje kljuk. Postavijo naj se obča načela, ki se sporoče merodajnim faktorjem in jih varujejo zaupniki učiteljskega. Prizadej naj se obračajo le potom svojih predsednikov okrajnih društev, če imajo izredne razmere, ki naj bi se izjemoma upoštevale.

Tovariš Požar je stavil v tej zadevi več predlogov od katerih so bili sprejeti sledeči:

»Glede obrambe pravnih razmer po socialni pravičnosti predlagam:

1. Čim je naše Udruženje pozvano k stavitvi predlogov ali na posvet za učiteljska nameščanja in premeščanja, naj se uveljavlja po čl. 62 ur. zak., a v tej razporedbi:

a) Najvišja službena doba, a ob enakosti službenih let naj ima prednost oni z boljšo oceno, oženjeni s šoloobveznimi otroci.

b) Bolje pa kot da poverjeništvu vabilo k temu sodelovanju sprejme bi bilo, da ta načela sporoče velikemu županu, ki naj se vedno ravna po njih in to zlasti, ker izkušnja uči, da se ne upošteva le mnenje povabljenega poverjenika, mar-

več večkrat in celo navadno, mnenje ljudi, ki nimajo z učiteljskim stanom pravičniskupnega, pa vendar pada vsa odgovornost in krivda nanj in na organizacijo.

c) K členu 61 ur. zakona se izposluje obljubljena odredba, da se učit. mesta odajajo le na podlagi konkurza, ki velja za celo pokrajino.

Sprejet je bil dodatni predlog tov. Stoparja naj se napravi vsekakor vloga na gg. velike župane, da pritegnejo zaupnike učiteljskega k stavljenju predlogov in predlog tov. Lapajneja, naj se v večji

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Trgovska in obrtna zbornica je zbrala obsežen statistični material o obrtniških in trgovskih strokovnih organizacijah v Sloveniji, ki omogoča pregled včlanjenih obrtnikov in prijavljenih pomočnikov ter vajencev posameznih strok, kakor tudi vpogled v razvoj, delovanje in premoženjsko stanje obrtnih zadrug. Zbornica je v izdatni meri gmotno podpirala obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo. V prošlem šolskem letu se je vršil pouk na 55 obrtno-nadaljevalnih, 3 gostilničarskih in 11 trgovskih nadaljevalnih šolah. Podpor je tem šolam dovolila zbornica doslej 128.200 Din. Subvencija, ki so jo prejele te šole od države je znašala 314.539 Din 84 par.

—t Nova šolska knjiga. Ministrstvo za trgovino je odobrilo knjigo »Slovenska čitanka za obrtna učilišča«, ki jo je sestavil profesor na tehniški srednji šoli v Ljubljani Henrik Podkrajšek.

—t V državno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo 1. marca 1925 praktiki (vajenci). Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktiki obiskujejo jezikovni in računski pouk, drugače delajo z drugimi učenci zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Zato dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1925/26. kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu in so ob zadovoljivem napredovanju oproščeni sprejemnega izpita. To je najboljša pripravljalnica za resne kmetijske mladeniče z nezadostno predizobrazbo za vstop v I. letnik prihodnjega šolskega leta; bivši praktiki so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek Din 25) za sprejem praktikantov je pošiljati direktorji državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru takoj ali najkasneje do 25. januarja 1925 s sledečimi prilogi: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo in 4. spričevalo o navedenosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pisмено Vsi drugi pogoji za sprejem so razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), katera tiskovina se pošlje zanimancem proti plačilu 5. Din v gotovini. Nje nabava se priporoča.

Splošne vesti.

— Kdo vse se vmešava v učiteljska imenovanja in nameščanja. Žalibog je prišlo tako daleč, da so postala učiteljska nameščanja torišče grdih osebnih maščevanj, ki jih uprizarjajo ljudje, kateri nimajo nobene odgovornosti. Danes se hoče že vsakdo vmešavati v učiteljska imenovanja, pri tem pa se poslužujejo ti ljudje se podlih sredstev, da osumnijo kompetenta in ga na merodajnih mestih zahrbitno očrni. Tudi lokalno, v kraju, kamor kompetira, raztrosijo o njem grde laži. Če se jih pozove, naj prinesejo dokaze, se izgovarjajo na druge, da so jim pripovedovali o tem in da imajo ti baje dokaze. Sklicujejo se na to, da so ljudje v kraju proti kompetentu. Najodločneje pa moramo obsojati, da se da takim ljudem prostora v časopisu in da se potom časopisja z grožnjami brez dokazov skuša vplivati in se vmešava v učiteljska nameščanja. V nobenem gornjem slučaju se niso ljudje, ki tako postopajo, obrnili na Pov. UJU in tudi niso organizacije informirali o zadevah, dobro vedo, da bi organizacija zadevo temeljito razčistila in tudi prizadele zaslišala. Takemu odkritemu in edino pravilnemu postopanju se namenoma izogibajo, da lahko v kalnem ribarju. Proti takemu postopanju se moramo dvigniti kot en mož in se bomo dosledno in brezobzirno borili. Vsak tak slučaj, kjer se le sumiči, naj pride pred razsodišče organizacije, ki ga bo razči-

meri ozira na družinske razmere.

Za mariborsko oblast naj se predlaga tov. Hrena, pa ljubljansko pa poverjenika kot zastopnika učiteljstva.

Peto točko dnevnega reda je tov. pov. radi pozne ure odstavil z dnevnega reda in se sporoči društvom pisмено.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Na predlog tov. Stoparja se vrši pokrajinska skupščina v Šoštanju, določitev časa in dnevnega reda se prepusti ožjemu sosvetu.

stila iz oči v oči. Učitelji nismo šahovske figure, s katerimi se bo delalo šahovske politične poteze in tudi ne, da se bi malenkostne slučaje, ki bi ne smeli imeti z nameščenjem prav nobenega stika, izjavljalo proti pravični meri pri nameščanju. Izjavljamo, da bomo v tej borbi postopali popolnoma brezobzirno!

— Izplačilo razlik od oktobra 1923 do maja 1924. Vlada je razpravljala na seji 29. pr. m. o izplačilu razlike med starimi in novimi plačili za uradnike. Ugotovilo se je, da se morajo te razlike izplačati na temelju člena 249. uradniškega zakona. Ker finančni minister za ta izplačila nima pokritja, je ministrski svet sklenil, da mora finančni minister čim nujneje proučiti to vprašanje in najti možnost, da se uradnikom ta diferenca čim prej izplača.

— Finančni minister o izplačilu razlik. Finančni minister dr. Milan Stojadinović je glede izplačila uradniških razlik izjavil dopisnikom listov, da je že pričel s pripravami, kako najti kritja za izplačila uradniških razlik. Minister upa, da bo v kratkem času zadovoljil vsem uradniškim potrebam.

— Končno delo za likvidacijo prosvetnih oddelkov. Prosvetni minister je odredil vse potrebno, da se izvrši popolna likvidacija prosvetnih oddelkov bivših pokrajinskih uprav v Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani. Večji del likvidacijskih poslov je že izvršen.

— Zadnji rok za polaganje dodatnih izpitov za učitelje. Inorodni učitelji, ki še niso položili dodatnega izpita iz predmetov narodne skupine in ne obvladujejo uradnega jezika, morajo položiti izpit najkasneje do konca tekočega leta. Učitelji, ki se tega roka ne bodo držali, se odpuste ali upokoje.

— Šolska upraviteljstva, ki so prejela položnice Belokranjske podružnice SPD, vljudo prosimo, da zbero male darove za zgradbo Planinskega doma na Mirni gori. Kakor že povedano, nameravane so v domu izredne cene za učiteljsko, čeprav niso pri planinskem društvu. To pa seveda le, ako se bo učiteljsvo odzvalo naši prošnji. — Zagažen Ivan, predsednik belokranjske podružnice SPD.

— Umrla je dne 28. decembra v državni bolnici v Ljubljani učiteljica Justina Kozamernik. Blaga pokojnica je bila od vsega početka zvesta članica logaškega okrajnega učiteljskega društva. Zadnjih 12 let je službovala v Dol. Logatcu in bila vzgled dobre tovarišice in skrbne učiteljice. Naj v miru počiva! Preostali naši sožalje! — Pogreb se je vršil 30. pr. m. iz deželne bolnice v Ljubljani. Udeležilo se ga je mnogo učiteljskega, posebno iz logaškega okraja in Ljubljane, med njimi okrajni šolski nadzorniki gg. Turk, Punčuh in Merjak, zastopniki logaškega okrajnega učiteljskega društva in pov. UJU.

— Načelnik umetniškega oddeljenja ministrstva prosvete dr. Senoa je prispel službeno v Ljubljano, kjer si je ogledal delovanje Narodnega gledališča, je prisostvoval operni predstavi »Rigoletto« ter deloma tudi dramski predstavi »Firma P. B.« ter bil navzoč pri uprizoritvi »Hamleta« v drami. V ponedeljek 29. pr. m. so se vršile konference na gledališki upravi. Pozneje se je razgovarjal z univ. prof. Plečnikom in umetniškim konsulentom Tratnikom. Ogledal si je razstavo v Jakopičevem paviljonu in se udeležil tudi pogreba skladatelja Viktora Parme ter je nato odpotoval v Maribor.

— Legitimacije za znižano vožnjo za dijake in učence je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Legitimacije so skupne za božične, velikonočne in velike počitnice, tako da šolskim voditeljem ne bo treba pisati vselej posebej legitimacij. Tiskana knjižica je zelo priročna in poceni. S tem se je odpomoglo posebno šolskim voditeljem in tudi dijakom, da bodo imeli svojo stalno legitimacijo. Legitimacija je veljavna za učence osnovnih, meščanskih in srednjih šol.